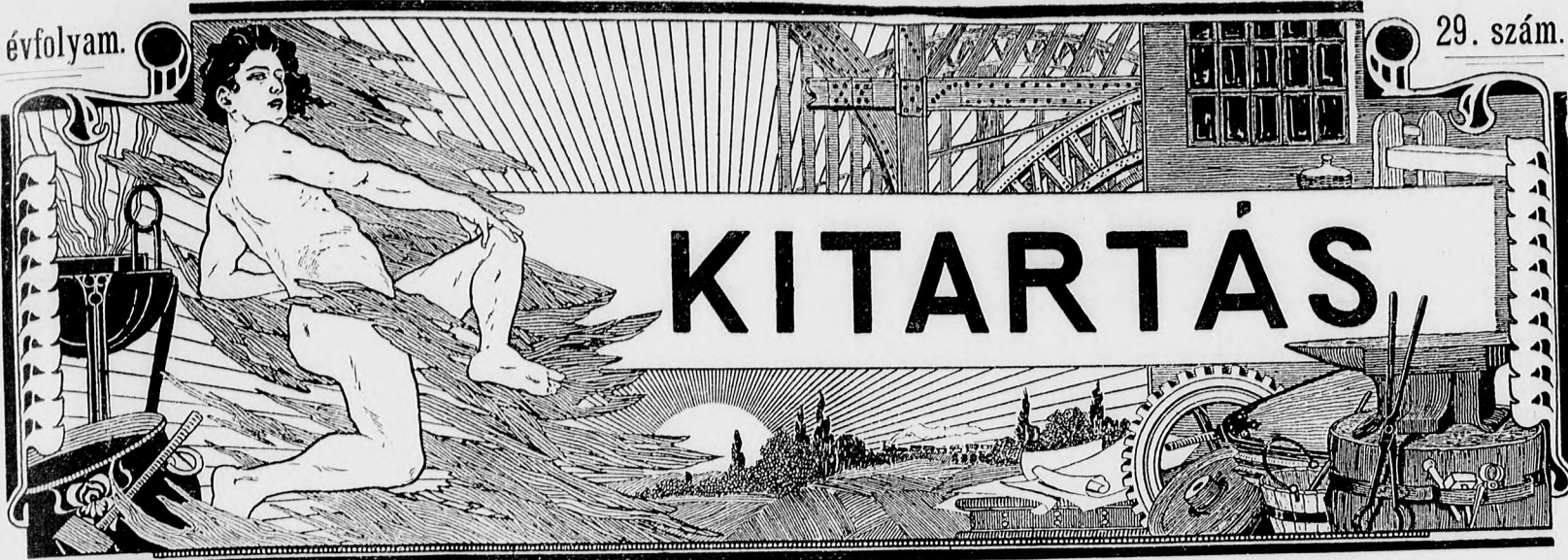

1900

1899. november hó 5-én.

I. évfolyam.

29. szám.

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
 Helyben és vidéken postaküldéssel 12 frt.
 Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy
 részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti*
Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koro-
 nára vannak biztosítva.

• Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
 köz- és váltó-ügyvéd,
 a m. kir. államvasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

Az élet értéke.

Nem a legnagyobb földi javak egyike az élet, mondja valamelyik híres költő s akár-hányszor hallani embertársainktól: Hajítófát sem ér az élet. De ha ez állítólagos érték-telen élet veszedelembe kerül, azonnal a legdrágábbá válik, és az ember mindent megtesz a megtartására. 1897-ben megbetegedett az afgán emir fiatal felesége. Az őt ápoló orvosnak legdrágább kincsét ígérte, ha meggyógyítja. Szavát meg is tartotta, s az életet, egészséget visszaadó orvosnak odaadta tizenöt-ezer rupia (huszonegyezer forint) értékű aranykoronáját, a melylyel az emir közönséges rab-szolgaleányból fejedelemnővé tette.

Egy millió rubelt ígért Brodzski odesszai kereskedő annak, a ki tifuszban fekvő fiának életét megmenti. Európa leghiresebb orvosai tanácskoztak a drága beteg ágya fölött, meggyógyítani azonban nem tudták. Gazdag és szegény egyforma féltő gonddal őrzi életét, a mely nemcsak ő előtte drága, hanem nemzetgazdasági szempontból értékkel bir az állam előtt is.

Száz éve sincs, hogy ennek tudatára jöttek s manap már mindenfelé utat tört magának ez a fölfogás. A gyógyítószerrel mellett az egészség tanítása az a mód, a melynek sikeres alkalmazásával igyekeznek a betegségeket elhárítani s az emberi életet meghosszabbítani. Anglia volt ebben is az utmutató.

Száz évvel ezelőtt, a mikor még nálunk a tisztátalanság virágában volt, Angliában kimondották: Cleanlines is nex Godlines, az ájtatosságot a tisztaság kövesse. A városokat csatornázták, jó ivóvízzel látták el, az utcákat

tisztán tartották s ezzel annyira vitték, hogy míg a 17-ik században London egy millió lakosa közül ezrenként 42 halt meg, ma, a mikor 4¹/₂ millió lélek lakik a városban, a halálozás száma ezrenként 19-re csökkent.

A halálozás csökkenésének nagy jelentőségét Paget Hames, a neves nemzetgazdász helyezte kellő világításba, a mennyiben kiszámította, hogy Angliát lakóinak betegsége s halálozása által minő nagy kár éri évenként.

A munkásnép betegségei s korán való meghalása 275 millió korona kárt okoz évenként az államnak s ebbe az összegbe nincs beszámítva a társadalom többi osztálya, a kik legalább is ugyanakkora összeget képviselnek.

Anglia államférfiai átlátták e kérdés nagy fontosságát s az egészségügyre akkora gondot fordítanak, hogy a Paget számításai alapján tett halálozások a felényire csökkentek. Ezzel azonban a higienikusok még nem elégedtek meg.

Simon John dr. a hetvenes évek elején kiszámította, hogy az elégtelen közegészségügyi intézkedések miatt évenként 125.000 ember előbb hal meg, mint kellene s ez 500 millió koronával egyértelmű. Betegségük ideje alatt ezek az emberek 150 milliónyit nem dolgoznak, ápolásuk pedig 180 millióba kerül, tehát összesen 830 millió koronával teszik szegényebbé az államot. Farr, az amerikai statisztikus és orvos kimutatta, hogy a Simon kezdeményezte akció alapján Angliában évenként sok ezer embernek mentik meg az életét. 1875-ben hozták meg a közegészségi törvényeket s azóta a férfiak két, a nők három évvel élnek tovább. 1875-ben ezer ember közül 22-19% halt meg, 1885-ben már csak 19-08%,

1880-tól 1889-ig 858,591 egzisztenciát mentettek meg a törvénnyel, azaz ennyi ember életét hosszabbították meg az irott évekkel.

Farr szerint egy angol állampolgár 59 font sterlinget, körülbelül 3300 koronát ér, tehát kiszámíthatatlanul nagy az az összeg, amelyet a higienikus szabályok szigorú megtartásával megtakarítottak. A francziának élete, nemzetgazdasági alapon számítva, már nem akkora értékű, mint az angolé.

Átlagosan számítva 1097 frankot ér egy francia, az 1885-ben tett számítás alapján pedig az egész lakosság 41,000 millió frankot. A németnek, magyarnak, svédnek és svájczinak körülbelül szinte ennyi az értéke, az amerikai azonban az újszülött munkás-gyermeket már 25 dollárra becsüli, tíz éves korában értéke megkétszereződik. A munkaképes ifju 300 dollár. Husz esztendőskorában éri el a férfi maximális értékét, az 1200 dollárt. Ez az összeg fokozatosan emelkedik, hogy az élet delén túlhaladva, csökkenjen. Ötven éves korában az amerikai már csak 600 dollárt ér, a hetven éves férfi alig öt dollárt, ezután pedig mint veszteséget s az államra való kárt tartják nyilván.

A dollárok hazájában tehát e számítás miatt a vad népekhez közeledtek, a kik a hetven éves aggastyánt gazdasági szempontból megölik. Már Mózes, nem tudni miért, a férfi életét ötven, az asszonyét harmincz zacskó ezüstre becsülte; az ó-kor népeinél az asszony értéke különösen kicsiny volt.

Az izlandiak középkori törvényei szerint, a ki egy asszonyt megölt, körülbelül tizenöt korona büntetést fizetett.

A századvégi magyar találmány.

A Pollák-Virág-féle találmányról.

Két évvel ezelőtt egész nyáron át Szentesen mérnöki műszaki munkálatokat kellett végeznem, a hol a város részéről egy oly házban lettem elszállásolva, a mely felett egy meglehetősen magas torony emelkedik.

Én, mint meteorológiával és csillagászáttal is foglalkozó egyén, e tornyot azonnal berendeztem obszervatoriumomnak, innen vizsgálva szabad időmben a napfoltokat.

Egyik jó ismerős egy idegen férfit hozott egy alkalommal magával, kit *Pollák* Antalnak mutatott be, s kiről már előbb említette, hogy a csillagászáttal igen nagy érdeklődéssel foglalkozik.

Felette örültem a találkozásnak, s miután ekkor egy-két igen szép napfolt-csoport borította a nap felületét, a leáldozó napon felette kedvezően vizsgálhattuk azokat.

Ezen érdekes jelenségekről beszélgetve, azonnal észrevettem, hogy nemcsak egy sokat olvasott, de egyszersmind egy igen tehetséges, s a természeti tudományok minden szakában nagyon járatos egyénnel ismerkedtem meg.

Ezután igen sokszor találkoztunk, sok estét töltve együtt az obszervatoriummá avatott toronynak erkélyén, vizsgálva részint a napfoltokat, részint a csillagos eget, különösen mikor ő is idehozatta saját készítményű és kitűnően sikerült csillagászati távcsövét, a vizsgálat még élénkebbé, a találkozás még sűrűbbé vált. Én megmutattam neki meteorológiai, csillagászati és kulturális találmányaimnak részint tervezetét, részint pedig kivitelét, ő pedig megmutatta azokat a rajzokat, a melyek alapját képezték a most már ténynyé vált gyors táviratozásnak.

Elméleti és gyakorlati kivitelének minden fázisát feltárta előttem teleautográf és teleautoszkop találmányának és elmondá, hogy tervét a kereskedelmi miniszteriumhoz is benyújtotta, kérve anyagi segílyt annak kiviteléhez.

Én azonnal zseniálisnak találtam a találmányt, a melynek nemcsak eszméje helyes, de gyakorlati kivitele is sikerrel fog járni, s ha a formán a gyakorlati kivitel alkalmával változtatni is kellene, a lényeg

tesültem, hogy a szerencsétlen ember a züllés útjára jutott, s hogy veszedelmes gyorsasággal halad lefelé a lejtőn. Rossz társaságba került s valószínűleg ez volt a veszte.

Ezt a szomorú hírt postán kaptam, s talán mondanom sem kell, hogy nem Blicről, hanem egy másik urtól, Sigismond Turlute tőkepenzestől. De íme, itt a szomorú levél:

»Kedves Uram!

Nagyon sajnálom, hogy szomorú hírt kell adnom fiatal barátjáról, Blic urról, akiről pedig Ön olyan magasztaló szavakkal nyilatkozott előttem. A szerencsétlen ember körülbelül egy hónap óta nagyon szomorú sorsra jutott. Blic ur alig hogy Párisba jött, a Vavin-utca 430. számú házban bérelt utcái lakást az első emeleten. Én ugyane házzal szemközt lakom a második emeleten, s így kényelmesen megfigyelhettem Blic urnak az életmódját.

Nem titkolhatom el Ön előtt, hogy Blic ur már annyira haladt a züllés lejtőjén, hogy ha Ön csakugyan barátságot érez még iránta, akkor

* * * * T Á R C S A . * * * *

A züllés útján.

Blic barátom alig hogy elvégezte az iskoláit, valami kis hivatalt kapott az »egyenetlen adók« igazgatóságánál. A mult évben ez a szeretetreméltó fiu nőül vette Horteil kisasszonyt, egy nagyon csinos, kissé gömbölyü teremtést, aki azonban mégis kedves leány volt. De bármily egyenetlenek is voltak az adók, amelyekkel Blic foglalkozott, nagyon szerény fizetés telt belőlük Blic barátomnak, aki házassága után néhány hónap mulva kénytelen volt lemondani a hivataláról. A rokonai és barátai adtak neki annyi pénzt, hogy Párisba költözhetett.

Blic barátomat nagyon derék embernek tartottam, s így nem nehéz elképzelni, hogy mennyire meg voltam lepelve, mikor a mult héten arról ér-

megmarad, mert hiszen egy felfedező sem viszi ki abban a formában találmányát, a mint azt tervezé.

A terv tehát a kereskedelmi miniszteriumnál volt, a hol azonban a szakértő közegek azt már nagyon soká bírálgatták, a mennyiben sok várakozásteljes hónap telt el azóta, a mikor e terveket Pollák oda benyújtotta.

Én akkor Budapestre mentem és Pollák megkért, hogy ha időm engedi, látogassak föl a kereskedelmi miniszteriumba is és kérdezősködjem ott az ő találmányának sorsa felől.

A fölvilágosítás a műszaki tanácsos részéről az volt, hogy a találmányt ők is egészen helyesnek találják elméletileg, de gyakorlati kivitele nem látszik előttük egészen kivihetőnek, azért mutasson be nekik Pollák egy elfogadható modellt s akkor készek öt anyagi támogatásban részesíteni.

Ezen szakértői véleményre kénytelen voltam mosolyogni, hiszen éppen azért kér a miniszteriumtól segítséget, hogy egy ilyen elfogadható modellt legyen képes előállítani s ha az megvan — mint pl. a hogyan megvan már most — akkor neki segítségre többé nincs szüksége. E véleményemet ki is fejeztem a műszaki tanácsos ur előtt, a ki erre azt felelte, hogy különben az egész ügy ő excellenciája előtt fekszik, ki pár nap múlva dönteni fog benne. A döntés felől én már ekkor is tisztában voltam, tudva azt, hogy a miniszter minden alkalommal a szakértői vélemény szerint dönt, ami különben természetes is. Nehány nap múlva csakugyan megérkezett a miniszternek a főntebbiekkel egészen azonos döntése, a mit az én kedves ösmerősöm, aki különben fatalista, a legnagyobb lelkinyugalommal és lemondással fogadott.

A miniszteri döntés megérkezte után azt tanácsoltam Polláknak, hogy ne nyugodjék meg fátumszerűleg ebben a dologban, hanem lépjen ki találmányával a nyilvánosság elé s ne rejtse e fényes világosságot a véka alá, mert ott nem fogja meglátni senki sem. Lépjen vele a sajtó terére, adja a világ e szócsövén mindenkinek tudtára, hogy itt van egy nagyszerű eszme, egy tervben kész, világraszóló, óriási hasznót ígérő találmány, a pénz emberei adják ide azt a néhány ezer forintot, a mibe ennek

a kivitele kerül s az eredmény úgy erkölcsileg, mint anyagilag óriási mértékben kárpótolja az érte hozott áldozatot. Pollák a sajtó terére lépni sehogy sem akart, csak midőn én ajánlottam föl neki szolgáltatomat, hosszas rábeszélésem után egyezett bele, hogy találmányáról a fotografáló táviratozás czimén egy tárczát irjak a Szegedi Naplóba, a melyhez akkor közelebbi viszonyban állottam. A tárczában, a mennyire lehetett, ismertettem találmánya technikai kivitelét, de leginkább annak nagy horderejét állítottam előtérbe, s fölhittem a hazai tőkepénzeseket e jeles találmány támogatására. Ezeket a dolgokat röviden átvették a budapesti, sőt a bécsi lapok is, úgy hogy alig néhány nap múlva a sajtó utján történt ezen akciónra két ajánlatot is kapott Pollák, egyiket egy berlini, másikat egy bécsi bankártól, a kik fölshólitják, hogy jöjjön hozzájuk, mutassa be találmányát s ha beválik, ők hajlandók a szükséges összeget rendelkezésére bocsájtani.

Magyarországból azonban, sajnos, egyetlen ajánlat sem jött.

Pollák erre fölment Bécsbe, a hol a pénzem-ber szakértőivel megvizsgáltatta találmányát s miután azok úgy elméletét, mint kivitelét helyesnek és jónak találták, 5 esetleg 10 ezer forintot azonnal szabad rendelkezésére bocsájtott neki, a mely alkalommal egyszersmind megkötötték egymással a szokásos szerződést is.

A mint ez megtörtént, fölkereste Pollákot Egger elektrotechnikai gyáros, ki hallott találmányáról, szintén késznek ígérkezett segítségére lenni.

Pollák azonban ekkor már megkötve szerződését, találmánya tervrajzát neki nem mutathatta meg, de utasította a nevezett bankárhoz, kit úgy gondolom Silbersteinnak hívnak, ha ő beleegyezik, szívesen megmagyarázza neki találmányát. Egger tehát fölkereste Silbersteint s megegyeztek akként, hogy rendezzen be Budapestben a saját gyárában Polláknak egy laboratóriumot, lássa el őt minden szükséges kellekkel és számítsa föl saját értékében Silbersteinnak, ki azt neki meg fogja fizetni. Így aztán mégis csak Budapestre került vissza Pollák találmányával, habár tulajdonképen Bécs szolgáltatotta is neki a szükséges eszközöket.

gyorsan segítségére kell sietnie, amíg nem késő; talán még megmentheti a végső elzülléstől, ha nagyon siet.

Leplezetlenül tudtára adom azt is, hogy Blicné nagyon rendetlen asszony, aki — úgy látszik — tiltott utakon is jár, mert a háztartásával épen semmit sem törődik. Fájdalom, már nagyon megfogyatkozott a házias nők száma, s Blicné is azok közé tartozik, akiknek a lakása emberhez igazán nem méltó.

De Blic ur maga se különb. Borzasztó, hogy milyen csőcselék nép jár hozzá! Piszkos, rongyos emberek, akik között talán még esavargók is akadnak. A nép legszomorúbb rétege. Valószínűleg Blic ur ezeknek a társaságában jól érzi magát. Ám legyen, de annyira még sem volna szabad mennie, hogy ezeket az embereket a lakásába is bebo-csássa!

A Blic házaspár életmódjáról most nem adhatok Önnek részletesebb felvilágosítást. De elképzelheti, hogy hogyan élnek, ha leirom a lakásukat. Mint már említettem, kényelmesen beláthatok a lakásukba és így tudok mindent.

Az ebédlőjük közepén van egy nagy széles

ágy, de minden ágynemű nélkül. S az ágyon mit lehet látni? Vasedényeket, régi hegedűket, játékszereket és egyéb dolgokat! A könyvszekrényben régi fegyvereket látok; a szekrény tetején edényeket és mindenféle kitömött madarakat S a zongorán is edények vannak, te'vé valószínűleg borszeszszel és csuszó-mászó állatokkal. S a buffet-szekrényen — pirulva és megbotránkozással irom e részletet — a legintimebb porcellánokat látom, amelyek méltán sérthetnék Blic ur látogatóinak szeméremérzését. Egy másik szobában tömérdek ruhát látok a falon. Blic urnak — úgy látszik — az a szenvedélye, hogy minél nagyobb rendetlenség legyen a lakásában, s egész családjának az összes ruháit, a régieket is, — a falra ákgtatja, ahelyett, hogy szekrénybe tenné.

Gyakran azt is tapasztalom, hogy egyik-másik butor darab eltűnik a lakásból. Valószínűleg kiczipelik a folyosóra vagy a padlásra. Valószínűleg szép rend lehet náluk ott is!

Az a legszomorúbb, hogy Blic urat nagyon gyanus külsejű emberek látogatják, többnyire olyanok, akikről a pálinkaszag szinte az én lakáso nig is fölrad.

Itt közbe megemlítem, hogy Pollák találmányának lényege a táviró és telefon egyesítéséből áll, a hol azonban a távirás tulajdonképeni véghezvitelére emberi erő, emberi munka nem fordítatik, ezt mind az ember által megindított gép maga végzi.

Pollák teleautografja segélyével bármily rajz, irás, kép, a mi egy vékony átlátszó papirosra rávihető, egyik állomásról a másikra átfotografálható oly tökéletességgel, mintha csak helyben fényképeztetett volna le és pedig a nélkül, hogy a működő hivatalnoknak más teendője lenne mellette, mint a gépet megindítva, annak helyes működésére felügyelni; a többi teendőket elvégzi maga a gép.

A teleautoszkop segélyével pedig egy lapra vagy falra vetítve láthatunk bármit, a mi történik a világnak oly helyén, a hol a gépezet el van vezetve. Budapesten vagy bárhol megláthatjuk a párisi opera előadását, a hol a teleautoszkop, mint most a telefon, be van vezetve, de láthatunk bármit és bárkit a világ minden részéből, a világ minden zugában ezen csodálatos gépezet segélyével. Egy évvel ezelőtt egy ily gépezet, egy ily apparátus feltalálójának még a magyar lapok is Szecepanek galicziai tanítót mondták, habár én mindazokat két év előtt irtam Pollák találmányáról a Szegedi Naplóban, aki pedig már ezt megelőzőleg évekké ezelőtt készen volt a találmánya tervezetével.

E nevezetes találmánynak alapja tulajdonképen egy új fémnek, a *szelénium*-nak azon tulajdonságán nyugszik, hogy mentől több és erősebb világosság esik egy fémmel bevont leheletszerű rétegre, annál jobb vezetőjévé válik az a villamosságnak; sőtétben e fém a lehető legrosszabb vezető.

Egy átlátszó papirosra tehát pl. egy villamoslámpa fénye ott fog legjobban áthatolni, vagyis az átjövő fény ott lesz legerősebb, hol a lap tiszta fehér, a hol azonban már árnyalatok vannak a papirosra, ott az áthatoló fény erőssége gyengül és pedig az árnyalatok erős voltának arányában.

Az irás, a rajz vagy kép pedig nem lévén más, mint bizonyos árnyalatok szabályszerű, mondhatnók, harmonikus összetétele, így tehát az ezen árnyalatokon keresztül törő és *szelén*-lemezekre eső ény tökéletesen azonos arányban fogja azokat többé

vagy kevésbé jó villamos vezetőkké tenni, a mi által ismét a vezetékben egy tökéletesen azonos áramrezgés áll be, a mi, ha a következő állomáson egy telefonkészülék által vétetik fel, úgy annak membránja tényleg visszaadja a rezgéseket.

E rezgések alkalmas készülék segélyével sűrűbb vagy ritkább *pontozás* alakjaiban, a fény sugar által egy fényérzékeny papirosra lefényképeződnek, a mely fénykép egész hű mását adja a feladó-állomásról áttáviratozott közleménynek vagy rajznak.

Ez volt Pollák Antal teleautografjának eredeti tervezete, s ennek kivitelébe fogott belé 1897-ik év őszén, az akkori Egger, most Első Magyar Villamosági részvénytársulat budapesti gyárában a genialis feltaláló.

Eleinte lassan haladt a munka, mert sem keletőleg berendezett laboratóriummal nem rendelkezett, sem pedig nem állottak rendelkezésére oly ügyes mechanikusok, a kik tervezetének kellékeit úgy készíthették volna el, a mint ő azt kívánta. Ez azonban csak lassította a munkát, de haladásában nem állította meg, úgy hogy egy félév elteltével már némi kísérleteket is tehetett a szorgalmas föltaláló. A kedvező véletlen azonban ekkor újra segítségére jött neki Virág József gépész-mérnök és szabadalmi bíró személyében, ki szintén a szelén föntebb említett tulajdonságával kísérletezett, de nem volt képes a szelént oly leheletszerűleg fölrakni a rézlemezekre, hogy így kellő érzékenységgel bíró szelén-czellákat kaphasson.

Tudomására jutott azonban, hogy az Eggergyárban Pollák kitűnő szelén-czellákkal kísérletez, a melyeket ő maga készített, fölkereste tehát s megkérte, közölné vele e czellák előállításának a módját.

Pollák készségesen engedett e kérésnek s nemcsak megmondta, de egyszersmind meg is mutatta, hogyan kell ily szelén-czellákat előállítani, de meg ezen fölül találmányának eddigi sikereit, valamint mechanikai akadályait is föltárta előtte, a mely utóbbiakra nézve Virág mint igen képzett, s a kivitelben is rendkívül ügyes gépészmérnök nemcsak jó tanácsosal, de sikeres mechanikai kivittel is segítségére volt.

Ez ismeretség óta mind sűrűbben találkoztak

Azt hiszem, nem kell többet írnom erről a szerencsétlen emberről. Siessen, ha segíteni akar rajta!

Fogadja, Uram, szives üdvözlésem stb. . . .«

Ez a levél annyira megrémítet, hogy azonnal irtam a párisi üdvédemnek, Pelet urnak, hogy nézen utána, hogy ezzel a szerencsétlen emberrel mi történt? S írja meg azonnal, hogy Blic milyen viszonyok között él.

Nem sokáig kellett várakoznom, Pelet ur még az nap táviratban válaszolt:

»Louis-Theodore Blic, doli születésű, 24 éves. Nagyon derék ember; a felesége gondos háziasszony. Mindenki tiszteli és becsüli őket. Tisztességesen megélnek abból a jövedelemből, amelyet a Vavin-utca 430. sz. alatt az első emeleten levő *zsibárus-üzletük* hajt.«

A rozsmaring.

Sétáló, nyüzsgő utca néptömegbe'
Egy ifju pár megy — furcsa öltözetbe;
Falusi legény, falusi leány,
Egynek se kél egy szó sem ajakán;
Kézbe-kézbe fogva meg-megállanak,
Míg kavarog a nyüzsgő áradat.

A lányka haja majd leér a földre,
A vége piros pántlikába kötve.
Széles szoknyája sokszor útba van,
Igazgatja is mindig — hasztalan!
Büszkén tekintget a legény körül,
Csak úgy ragyog az arcza — úgy örül.

Hogy egy virágos bolt elébe érnek,
A lány szeme a kirakatra téved.
Odahuzódik, nézi csendesen;
Milyen virágok, — édes Istenem!
Milyen szép rózsák! Száz is van talán!
S könnyü sóhaj kél csókos ajakán.

Nézi a legény, aztán félreállva,
Pénzt vesz elő és csendesen számlálja;

egymással, úgy hogy csakhamar dolgozótársakká is váltak, annyira, hogy Virág minden szabad idejét a gyárban töltötte, s most már kettesben folyt a lázas munka, reggeltől estig, nap-nap után.

Ez időben a gyár igazgatósága is czélszerűben berendezett laboratóriumot bocsátott Polláknak rendelkezésére, úgy hogy gyors léptekkel haladtak a cél felé, és pedig annyira, hogy a múlt év nyarán már az egyenes vonalat, mindenféle irányában távirva azt, a leadó állomáson le tudták fotografálni.

Ekkor azonban hirtelen szakítottak az eddigi iránynyal, s egy szerencsés eszmetársulás folytán, egyszerűbb formákban kezdtek egy újabb cél és irányba haladni, s elnevezték ezt gyors táviratozásnak.

Abbahagyták a szelén-czellákat, szinkronikus mozgást és főnikus kereket s egyszerűsítették az eljárást, úgy föl-, mint a leadó állomáson.

A szelén-czellák helyét egy átlukasztgatott papírszalag foglalta el, s a szinkronikus mozgást egy érczhengernek örült sebességű forgása pótolta.

Ezen érczhenger fölött két megerősített fém-seprücske lebeg. A mi a seprücskék és az érczhenger közé került, az átlukasztgatott vagy perforált papírszalag, a mely a forgó hengeren roppant sebességgel tova siklott. A midőn a fém-seprücskék és az érczhenger érintkeznek egymással, az ezekkel összeköttetésben lévő villamos áram záratik, vagyis működésbe jön.

Az átlukasztgatott papírszalag tehát ezen érintkezést hol létesíti, hol pedig megszünteti, a szerint, a mint a szalag tovamozgása alkalmával annak lyukas vagy sima része kerül a seprücskék alá, e szerint tehát záródik vagy nyitódik a villamos áram.

Éppen akként tehát, mint a Morse-gépnél, esakhogy itt e zárást és nyitást maga a gép eszközli, nem pedig emberi erő. A minek következménye azután az a roppant gyorsaság, a mit e gépen elérni lehet.

Ez a feladó állomás készüléke. A leadó állomáson egy telefonkészülék van összeköttetésbe hozva az előbbivel, a mely telefonnak a membránja az átlukasztgatott papíroszalag perforációjának megfelelően fog rezgéshe jönni.

Szeretőjére pajkosan kacint:
Hát kellene-e egy szál rozmaring?
Gyere be vélem, válaszs majd veszek;
Egy rozmaringszál illenék neked!

S amint bemennek, feszesen megállva
Néz a legény a piruló leányra,
Mosolygó nőkre s illedelmesen
Egy rozmaringszálat kér csendesen.
»A mátkám« — szól és nagy zavarba jő,
Hogy mosolyog rá egy-két uri nő.

Az egyik így szól: — Nem tartunk! Minek?
A rozmaring itt nem kell senkinek!
— Nem szép virág! A másik így felel
— A nagy városban szegfü kell!...
... Az ifju pár zavartan elsiet;
A rozmaring itt nem kell senkinek!...

S hogy elvegyülnek újra a tömegben,
Szomoruan haladnak mindaketten,
De a zsvaj közt lelkük ott mulat
Egy egyszerű fehér falu alatt,
Hol napsugaras kertben valahol
Most rozmaring nyit és madar dalol...

E membránnal egy kicsi homoru tükör van összeköttetésbe hozva, a mint rezeg tehát a membrán, akként fog mozogni e kicsi tükör is, utánozva annak minden legkisebb és leggyorsabb mozgását.

Ha most egy izzólámpa fényének egy pontját vetjük e mozgó tükörbe, az abban egy rövid ide-oda cikázó vonást fog mutatni, a mely vonás a tükör előre vagy hátra való mozgása szerint a forgási tengelyvonalnak vagy föléje, vagy alája kerül.

Ha most a fénypont e tükörbeni játékát egy fényérzékeny papírosra vetítjük, annak képe ott lefotografálódik, a mivel a gyorstáviratozás aktusa be is van fejezve, s nincs más hátra, minthogy a lefényképezett és egy fürdön át előhívott sürgönyt a felügyelő hivatalnok egy ollóval lemetsze.

E lemetszés még a legnagyobb munka, amit a hivatalnok a táviratozásnál végez, miután a többi elvégzi maga a megindított gép.

A sürgönyt itt nem kell írni, hanem egy papírszalagra perforálni, amit egy írógéphez hasonló apparátuson lehet elvégezni, így ezt bárki otthon is elkészítheti, aki ily géppel rendelkezik. Erre tehát a távirógép igénybe nem vétetik.

Ha ez megvan, a hivatalnoknak a szavakat nem kell számlálnia, hanem csak a papírszalagot egy méterrel lemérni s a díjakat ezután szabhatja meg.

A feladó-állomáson tehát a kezelő-hivatalnoknak nincsen más teendője, mint a kész perforált papírszalagot a hengerre illeszteni és a gépet megindítani, ami, ha megindult, örült sebességgel ragadja magával a papírszalagot, s ha itt véget ért, a leadó-állomáson már a kész sürgöny le is van fényképezve, s az ottani hivatalnoknak nincs más teendője, mint az említett ollózás.

Ezen uton aztán oly sebességet lehet elérni, hogy 100,000 szót táviratozhatunk egy óra alatt, míg a mostani gépekkel a 350-400 szó a legnagyobb maximum.

Maguk a jelek egy vízszintes vonal alatti és fölötti vonásokból állanak, s úgy vannak a fölfedezők által választva, hogy azok a mostani Morse-jegyeknek feleljenek meg, a különbség csupán az, hogy a pontnak a vízszintes vonal fölötti merőleges vonás felel meg.

Az így kapott jegyek tiszták, pontosak és kaligrafikus szépek, úgy hogy betüknek is nézhetők s könnyen betaníthatók.

A lefotografált sürgönyiv papírosra van szép, párhuzamos sorokba leírva, amennyiben a fényérzékeny papíros egy függélyesen álló hengerre van fölgöngyölgetve és egy elzárt készülékbe betéve, csupán egy kicsi nyílás hagyatott, amelyen át a tükörből a fénysugár a papírosra esik.

A henger a maga tengelye körül oly sebességgel forog, mint a feladó-állomáson az érczhenger, s így a fénysugarak vízszintes sorokba haladólag esnek a papírosra.

Amidőn egyszer körül fordult a henger, a sorok vége van, nehogy tehát újra e sorba fotografálódjanak a következő sorok, a henger ekkor egy sornak megfelelőleg emelkedik, s kezdődik a következő sor, s ez így megy mindaddig, míg az egész iv tele nincs, ami magától leválik, hogy helyet adjon a következő ivnek. Ilyen egyszerű, könnyen kezelhető készülék tehát a Pollák—Virág-féle gyors táviró-gép, ami különben még csak egy részlete annak a találmánynak, amire Pollák Antai, a zseniális fölfedező, vállalkozott. A telautograf csak félre van téve, de nincs eldobva, s ha már a gyors távirato-

zás oly roppant hasznot és előnyöket fog szolgáltatni az emberiségnek, mily nagyok lesznek ezen előnyök akkor, ha a telautograf és telautoszkop is a nyilvánosság elé lesz bocsájtható.

Leírtam e nevezetes századvégi magyar találmány két évi történetét.

Itt van előttünk e két jeles tehetség, a gyors táviratozás társföltalálói. A véletlen esélyek mily kedvező sorozatának kellett érvényesülnie, hogy a jeles találmány létesüljön akkor, amidőn már nemcsak a zseniális eszme, hanem a kész tervezet is egészben meg volt alkotva a föltalálónak nemcsak elméjében, de papiroson is.

Ha e kedvező véletlenek nem alakulnak így, aligha hozhatott volna e két zseniális fölfedező e téren is újabb babérokat nemzetünknek.

Vozáry Pál,
kir. főmérnök.

A mióta Yule tábornok Ladysmithbe érkezett, Natálból nem érkezett újabb hír a két ellenség mozdulatairól. Döntő ütközetre készülnek-e a felek, avagy talán már csatáznak is, nem tudni. White tábornok, Ladysmith védője, ntasítást kapott Londonból, hogy amíg segítséget nem kap Angliától, tisztán a defenzivára szoritkozzék. Hogy ezt tehesse és Ladysmithet sikerrel védelmezhesse, White tábornok maga köré gyűjtötte a Natálban levő egész angol haderőt s Pietermaritzburg helyőrségét is segítségül hívta. Durbanba a napokban várják két gyalogezrednek, egy lovas-századnak megérkezését; ez a segítség is vasuton azonnal Ladysmith segítségére megy, feltéve, ha kikerülheti a burok figyelmét, akik minden oldalról körülvették már a várost. Fokvárosba állítólag ma érkezik egy gyalogezred Maltából és Krétából. Ezt az ezredet már nem küldik Ladysmithbe, hanem Oránzs déli határára, ahol a burok nagy betöréssel fenyegetnek.

Buller angol tábornok igazi brit elbizakodottsággal jelentette ki, hogy Pretóriában karácsonyra kitüzi az angol lobogót, aztán hazasiet Londonba, a Derbyre. Amint ma állanak a dolgok, nem hiszszük, hogy Buller helyt tudjon állani szavának, mert hát egyelőre az angolok az egész vonalon ezélszerűbb, de hátrább eső állásokban helyezkednek el. — A harctérről alig érkezik hír, mert a kábel az angolok kezében van, ők pedig sem mások érdekeivel, sem a nemzetközi jogokkal nem törődnek. Németországnak e kérdésben való leghatározottabb állásfoglalása már a legközelebbre várható. Az sem mehet ujságszámba, hogy Mafekinget ismét bombázzák. Nem szünetelt ott az ostrom egy perczig sem és így ez a távirat alighanem azt jelenti, hogy a várerőd megvédésének kilátásai gyöngülnek és az an-

golok végre kénytelenek lesznek a fehér lobogót kitüzni, amit már egy izben meg is tettek.

Párisból a ezáfolatok ellenére is megerősítik a francia hajórajnak Dél-Kelet-Afrikába indítását és azt a hiradást, hogy a francia hajókat orosz hajók fogják követni. Hogy Anglia e hírekkel szemben nem egészen közömbös, mutatja a parlamentnek egyik esti záróülésén elhangzott az a panaszos nyilatkozat, hogy az angolok iránt, Ausztria-Magyarország kivételével, minden nemzet ellenséges indulattal viseltetik. Ugy látszik, e mondásban sok az igazság. A mi érdekeink azonban Angliával nem ütköznek össze.

Berlinből az a hír jön, hogy Vilmos császár lemondott angliai utjáról. Egy berlini ujság már jelentette ezt, még pedig azzal a megjegyzéssel, hogy hírét megbízható forrásból veszi. A hír nem talált először sok hívőre, mindamellett igaznak látszik. Politikai körökben most azt hangoztatják, hogy a császár angliai utja erre az évre nem is volt tervbe véve s Vilmos császár akkor sem ment volna Angliába, ha nincs is háboru Anglia és Transzvál között. Az összes német lapok konstatálják azonban, hogy a császár utja csak a transzváli háboru miatt maradt el. Az angolok nagy tőkét kovácsoltak volna a császár angliai utjából, aminthogy már eddig is sok kombinációt fűztek hozzá, kivált ama hír óta, hogy a császár előbb találkozni fog a czárral.

A rendesen jól értesült Rheinisch-Westphalischer Courier azt írja, hogy olyan forrásból, amely a birodalmi haditengerészeti hivatalal sűrűn szokott érintkezni, megerősítik azt a hirt, hogy a birodalmi gyűlés már a legközelebbi ülészakban fog a flotta-gyarapításának kérdésével foglalkozni. Arról van ugyanis szó, hogy azokat a hadihajókat, amelyeknek építése számításba van véve, mielőbb kiépítsék, mert csak így juthat Németország abba a helyzetbe, hogy háboru esetében más tengeri nagyhatalmakkal sikerrel harcolhasson.

Jól értesült forrásból megerősítik azt a hirt, hogy a császár Tirpitz haditengerészeti főnökkel a flotta-kérdésről tanácskozott, s hogy ebben az ügyben küldte Tirpitz-et a birodalmi kancellárhoz. A császár azt akarja, hogy a kormány a legközelebbi ülészakban legalább előkészítse a flotta-törvény megváltoztatását s hogy puhatolódzék a képviselőknél, vajjon hajlandók volnának-e a flotta-törvény keretét kibővíteni. Hogy ha erre kedvező kilátás lesz, akkor a kormány új programot fog fölállítani a német haditengerészet emelésére.

Franciaország most erősíti északi hajóhadát. A párisi lapok jelentik, hogy a Kelet-Ázsiába küldött hajóraj visszatérése után a Brennus, Marsena és Carnot páncéloshajókat az északi tengeri hajóhadhoz küldik ki, amelyet a Gaulois nevű páncéloshajóval már eddig is megerősítettek. Franciaországnak ez az akciója állítólag arra való, hogy a Calais-csatornában lekösse az angolok keleti hajóraját.

Muravjev gróf orosz külügyminiszternek Párisban való hosszabb tartózkodásának — párisi jelentések szerint — az az egyik főoka, hogy Muravjev egy új orosz kölcsön megkötéséről tárgyal Oroszország pénzügyi viszonyai a flotta tetemes szaporítása s az inségesek segítése következtében annyira rosszabbodtak, hogy a kormánynak kölcsönre van szüksége. Egy orosz kölcsön fölvételénél egyedül Franciaország jön számításba s azt hiszik, hogy

a párisi kiállítás után, amelytől igen sok hasznot várnak, lesz legalkalmasabb a pénzt fölvenni. Muravjev politikai küldetése abban van, hogy meggyőzze a francziákat, hogy Oroszország minden politikai kérdésben, mely Franciaország érdekeit érinti, föltétlenül csatlakozik Franciaországhoz s hű marab mindig a francia-orosz szövetséghez. Bizonyosra veszik, hogy Muravjev gróf és Delcassé megállapították a két szövetséges hatalomnak a tanszvái háboru kérdésében való közös állásfoglalását. Minden hivatalos czáfolat mellett is, mely Oroszország semlegességét hirdeti, Párisban az a meggyőződés, hogy ha Anglia leveri a burokat, Oroszország Ázsiában rekompencziót fog követelni Angliától.

Ferdinánd fejedelem a szobranje rendes ülésszakát ünnepiesen megnyitotta és trónbeszédében azt a reményét fejezte ki, hogy a képviselők, tekintettel a vasuti és kikötő-építés, valamint a rossz termés által előidézett pénzügyi és gazdasági nehézségekre, támogatni fogják a kormányt abban, hogy az országot a válságon átsegítse. A trónbeszéd konstatálja, hogy az ország viszonya Oroszországhoz, Bulgária fölszabadítójához, valamint a nagyhatalmakhoz és a szomszéd államokhoz, különösen a szultán kormányához, változatlanul loyális. A trónbeszéd azt mondja továbbá, hogy a fejedelem kelleues kötelességének tartja, hogy a bolgár nép képviselői előtt kifejezze élénk örömét amaz ünnepies fogadáson, melyben őt szeptemberben Ferencz József császár és király részesítette, aki ily módon őszinte jóindulatát tanusította a bolgár nép és uralkodója iránt. A trónbeszéd végül különböző törvényjavaslatokat jelent be.

Az olasz obstrukció. Di San Giuliano posta- és táviróügyi miniszter nagy tetszéssel fogadott beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy mivel az ellenzék nem talál okot a kormány elleni támadásokra, erőt arra koncentrálja, hogy a kormány ama határozata ellen küzdjön, melylyel meg akarják akadályozni a parlament kisebbségének erőszakoskodását, mely kisebbség feladatává tette, hogy tönkre tegye azt az intézményt, melynek rendes működését jelenleg akadályozza. A kormány ellen felhozott vádakra a képviselőház többsége, a bírói hatóságok és az ország óriási többségének magatartása meg fogja adni a választ, mert az ország tulnyomó része a belső béke komoly védelmében látja az ország gazdasági ujjaszületésének legfontosabb előfeltételét. Midőn a kormány a parlamenti többség akaratának érvényt szerez, az alkotmány szellemének engedelmeskedik. A kisebbségnek az a joga, hogy vitatkozzék és a többségé, hogy határozzon, egyaránt szent. Az olasz kormány, áthatva ez igazságtól, nem engedi magát mesterségesen szított izgatások által nyugtalaníttatni vagy a meg gondolt, hasznos munkától eltántoríttatni, mely által az ország belső nyugalma és erejét, valamint tekintélyét a külföld előtt meg fogja szerezni. Példaként a miniszter felhossa a legfontosabb termékek behozatali és kiviteli értékének számait, a vasutak növekedő bevételeit és konstatálja, hogy a postatakarékpénztári betétek jelenleg 621 millióra rugnak és végül kiemeli a posta- és táviróforgalom bevételeinek emelkedését, melyek a legutóbbi évben

72.7 millióra rugtak és ebben az évben előrelátólag 77.25 millióra emelkednek. Beszédének további folyamán a miniszter utalt a tengeri forgalom ujjaszervezésére, mely biztosítja a gyors és gyakori összeköttetést a királyság kikötői és más földközi tengeri kikötők közt. A miniszter a jelenlevők élénk tetszése közt a királyi pár üdvözlésével fejezte be beszédét.

ISMERETEK TÁRA.

Kit illet az elsőbbség?

Mint a »New-Yorker Morgen-Journal« jelenti, Amos E. Dolbear, a medfordi Tuft College tanára azt állítja, hogy ő találta fel a drótnélküli táviratozást és nem az olasz Marconi. Dolbear nyilatkozata szerint ő már 1886-ban szabadalmat nyert e találmányára. Megengedi ugyan, ugymond Marconinak, hogy találmányát a hajóverseny alkalmával felhasználja, de ennek megtörténte után rögtön megteszi a szükséges törvényes lépéseket feltalálói jogainak megállapítására.

A telefon és a bacillus.

Sokszor volt már szó arról, hogy a telefon veszedelmes, mert beszélő kagylója ragadós betegségeket terjeszthet azoknak a bacillusoknak az utján, amelyeket rálehelnek. Egy Chicagóban megjelenő orvosi lap foglalkozván ezzel a kérdéssel, határozottan kijelenti, hogy a telefonnak ez a veszedelmessége nincs. Egy orvos állítólag megint talált egy telefonkagylón bacillust és a dologgal foglalkozott a város egészségügyi hatósága. Adatokat gyűjtött, megvizsgáltatta az összes telefonokat és végül konstatálta, hogy a telefonkagylók nem közvetítik a bacillusokat. A telefon használata nem követeli meg, hogy egészen érintsük a kagylót, s ha kellő távolságban tartjuk magunkat, ki van zárva, hogy beleleheljük a bacillusokat, ha esetleg ott vannak a kagylón. Minthogy eddig azonban nagyon ritkán konstatáltak bacillust a telefonkagylón, s még abban az esetben is, ha ott is van, szinte képtelenség, hogy ártasson, tehát, ugy mondja a chicagói ujság, nincs veszedelem. De az amerikai sajtó mégis tele volt cikkekkel, amelyek a telefonnak a veszedelmességét bele kürtölték a világba. Hát erre is megfelel az orvosi lap. Azt mondja, hogy azok a cikkek mind azért íródtak, mert egy vállalkozó el akarja helyezni az ő új találmányu telefonjait, amelyek állítólag teljesen kizárják a bacillust.

A spanyol posta.

Bolond állapot lehet Spanyolországban a postaügy terén, ha mind igaz az, a mit egy német üzletember egyik előkelő németországi lapban elpanaszol. Január, február és márczius havában öt levelet küldött el Spanyolországba egy üzletfelének s közülök csak kettőt kapott meg a címzett. Ugyanannyi levelet küldött neki a spanyol üzletfél, de csak egy jutott el hozzá. Képes levelezőlapot egyáltalában

nem kap senki, úgy látszik, hogy a spanyol postatisztek szenvedélyes anzix-gyűjtők. Legalább tíz darabot küldött el a panaszos, de egyik se jutott el a céljához. A leveleknek a felbontása annyira mindennapos a spanyol postán, hogy aki csak egy kicsit ismerős a viszonyokkal, a világeért se küldene valami értéket levélben, hanem csekk, váltó vagy más kipróbált módon juttatja el a pénzeket. Érdekes állapotok uralkodnak Spanyolországban a levélkihordás dolgában. A levélhordónak (faktore) nincs fizetése, hanem kap minden levélért öt centesimot. A kitől nem kapja meg ezt az összeget, amelyre tagadhatatlanul nagyon rá van szorulva, az nem kap levelet. Az olyan embereket, akik nagyon is nem fizetnek, jól megjegyzi magának a levélhordó, az aztán lesheti, amíg egy neki címzett levél a kezébe jut. Tászkája sincs a spanyol levélhordónak. Egyszerűen a zsebébe gyömöszöli a leveleket, s ami nem fér oda, azt szépen a kezében tartja. Hogy hány levél potyog ilyenformán a sárba, annak a jó lsten a megmondhatója. A becsületes megtaláló pedig vajmi kevés. Aki mit talál, az az övé, azt ugyan ne várja senki, hogy ha valaki egy levelet talál az utcán, azt a postára vigye, vagy a gazdájához juttassa. Ha pedig valaki panaszszal megy a postai hatóságokhoz, ott ugyancsak megkapja ez elégtételt. A tiszt urak a vállukat vonogatják, mi közük volna nekik az ilyen semmiségekhez, más az ő dolguk. Hát ha ez csakugyan így van, akkor nem jó Spanyolországba titkokkal teli leveleket irogatni.

Az eltört tükör.

Fiatal leány, ha tükröt tör össze, hét esztendeig nem megy férjhez. Abban a házban ahol tükör törik el, hét esztendeig nem lesz szerencse. Ezt tartja nálunk a babona. A tükör összetörése azonban mindenütt szerencsétlenséget jelent. Ilyen esetről ír Ernest Blum egy kedves anekdotát:

— Emlékszem egy fiatal színészre, aki a kétségbeesésbe kergette igazgatóját. Ez ugyanis rettenetesen csalódott a színész szerződtetésével. Azt hitte, hogy jeles komikust fedezett fel benne és kisült, hogy a leggonoszabb intrigáns, akit vigjátékban semmiképp sem lehetett használni. Szemeit játékközben mindig vadul forgatta, vállait és lábait rángatta; amin nevetett ugyan a publikum, de mindig akkor, amikor nem kellett.

Egyszer azt hallotta az igazgató, hogy az illető színész egy másik társulattól azért vált meg, mert az öltözőjében egy törött tükröt talált. Az igazgató már régen el akarta bocsájtani a színészt, a ki azonban energikusan ragaszkodott a szerződéséhez. Éppen kedvező alkalom volt tehát, hogy a hallottakat a saját javára használja fel. A fiatal színész öltözőjébe három összetörött tükröt tett. Másnap reggel bejött az igazgató szobájába.

— Kérem szerződésem felbontását.

Az igazgató csodálkozó arczot vágott és azt felelte:

— Lehetetlen Éppen ma határoztam el, hogy megtartom önt. De ha mégis ragaszkodik elhatározásához, szerződését felbontom, ha kártérítést ad.

— Ugy ön pénzt akar? Minek? Hiszen ugy sem volna sokáig haszna belőle. Egy törött tükör az én szerencsétlenségemet jelenti, a másik kettő azonban az öné.

A legérdekesebb a dologban — fejezi be Blum — hogy az igazgató tényleg elhitte azt, a mit a színész mondott. Az időtől kezdve buskomor lett és nemsokára egy pénteki napon tönkrement.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A leghosszabb tengeralatti kábel.

A New-York és Brest közt levő tengeralatti kábel a föld leghosszabb kábele. Hossza 5700 kilométer. A kábel összes sulya 9250 tonna. Ebből 1400 tonna juta, 5500 tonna aczéldrót, 930 tonna réz, 560 tonna igen finom gutapercha. A kábelnek legnagyobb fontossága abban rejlik, hogy Európa és Amerika közt, Anglia kizárásával, létesít direkt összeköttetést, ami kereskedelmi és politikai szempontból mérhetetlen nagyfontosságú lehet háborus időkben.

A játékról.

Csak a gyermekekről mondjuk egyszerűen, hogy játszanak, a felnőttek, ha játszanak, mindig »valamit« játszanak: kártyát, sakkot, színházat vagy más egyebet. A játék, mely megvigasztal, szórakoztat vagy mulattat bennünket, a bölesőtől a sirig kiséri az embert, eltereli érzékeinket a rideg valóságtól a képzelődések mesevilágába, melyet magunk alkotunk és amelyben örömről telik. A gyermekek játéka folytatódik a nagyok játékaiban és amilyen mértékben veszt együgyűségéből, épen olyan mérvben tökéletesedik. A kártyaasztal örömei is ugyanazok, mint mikor a fiuk katonásdit játszanak. Itt is, ott is győzők vannak és legyőzöttek. A játékszenvedély első ösztöne már az elkényeztetett fiacskánál föltűnik, amikor kis ostorával maga körül hadonáz, gyöngye karjait a harcra begyakorolja. Egészen másképp játszik a kis leány babájával, aki azon a szeretet első kötelességeit gyakorolja. Hasonlók ehhez az utánzási ösztön játéka. A gyermek így játszva tanul, nem mert kell, hanem mert akar, mert az utánzásban örömet leli. Így hát a játékban már a legalsóbb fokon három különböző ösztön nyilatkozik. Ebből a szempontból vizsgálja Groos, baseli professzor az emberek játékaikat, hogy a játék vélt döréségeiből lélektani tudást merítsen. A mit érzékeinkkel fölfogunk, játékká lesz, akár a kaleidoszkopban gyönyörködünk a színek és formák sokféleségén, akár magasabb fokon a képzőművészet remekeit vagy a színpadi alkotásokat élvezzük. Az élvezetnek ez a játéka azonban elevebbé válik, ha testi erőinket állítjuk a játék szolgálatába, ha birkózunk, vivünk, tánczolunk vagy labdázunk. Legfelsőbb fokát pedig akkor éri el a játék, ha érzésünk és gondolkozásunk válik játékszerré, ha a költőt a »játszi fantázia« mesterművek alkotására inspirálja. És mind e játékok az utánzás ösztönén alapulnak, mindig a valóságban van valami, amihez hasonlót keresünk a játékban, kezdve a gyermek utánzó gügyögésén, a lángész legnagyobb alkotásáig.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felszólítjuk tisztelt előfizetőinket, hogy esetleges lakásváltoztatások bejelentése alkalmával az új lakással együtt régi lakásukat is sziveskedjenek bejelenteni. Egyben felkérjük az újonnan belépő tagokat, hogy a befizetések teljesítése alkalmával nevük mellé a tagsági számot okvetlenül kiírják, nehogy félreértések fordulhassanak elő.